

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Кафедра соціально-економічної географії і регіонознавства
імені Костянтина Немця

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету геології,
географії, рекреації і туризму

Віліна ПЕРЕСАДЬКО

“ 29 ” серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ПІДГОТОВКА НАУКОВИХ ПУБЛІКАЦІЙ ЗА ФАХОМ»

рівень вищої освіти доктор філософії

галузь знань 10 – Природничі науки

спеціальність 103. Науки про Землю

106. Географія

освітня програма Науки про Землю

Географія

вид дисципліни обов'язкова

факультет геології, географії, рекреації і туризму

2024 / 2025 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету геології, географії, рекреації і туризму

«26» серпня 2024 року, протокол № 8

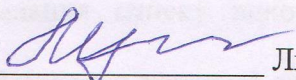
РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Людмила Миколаївна НЕМЕЦЬ, д. геогр. н., професор, завідувач кафедри соціально-економічної географії і регіонознавства імені Костянтина Немця

Катерина Юріївна СЕГІДА, д. геогр. н., професор, професор кафедри соціально-економічної географії і регіонознавства імені Костянтина Немця

Програму схвалено на засіданні кафедри соціально-економічної географії і регіонознавства імені Костянтина Немця
Протокол № 9 від «26» серпня 2024 р.

Завідувач кафедри

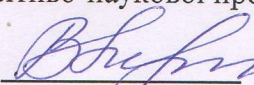
(підпис)

Людмила НЕМЕЦЬ
(прізвище та ініціали)

«26» серпня 2024 р.

Програму погоджено з гарантом освітньо-наукової програми «Науки про Землю»

Гарант освітньо-наукової програми

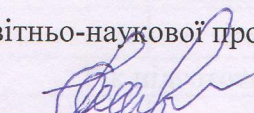

(підпис)

Віліна ПЕРЕСАДЬКО
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньо-наукової програми «Географія»

Гарант освітньо-наукової програми

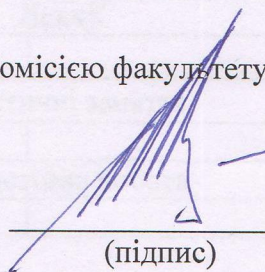

(підпис)

Катерина СЕГІДА
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету геології, географії, рекреації і туризму
Протокол № 7 від «26» серпня 2024 р.

Голова науково-методичної комісії

(підпис)

Олександр ЖЕМЕРОВ
(прізвище та ініціали)

«26» серпня 2024 р.

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Підготовка наукових публікацій за фахом» складена відповідно до освітньо-наукових програм підготовки докторів філософії за напрямом 10 – Природничі науки спеціальностей 103. Науки про Землю та 106. Географія

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. **Метою** викладання навчальної дисципліни є формування у аспірантів знань про типізацію наукових статей, вимоги до їх структури і змісту, про міжнародні наукометричні бази та їх показники, практичних знань з підготовки наукових статей, особливостей пошуку можливостей публікації, ведення діалогу, репрезентативної презентації результатів власних наукових досліджень.

1.2. Основними **завданнями** вивчення дисципліни є

- розглянути поняття про наукометричні бази, їх перелік, показники їх цінності;
- визначити види наукових публікацій, типову структуру наукової статті, сутність окремих складових, правила складання списку використаних джерел, посилань, оформлення цитат;
- з'ясувати алгоритм, хід та етапи підготовки наукової статті, типові правила подання наукових статей до публікації;
- визначити структуру та вимоги до анотацій та рефератів статей;
- розглянути сутність та структуру презентацій результатів наукових досліджень, їх підготовки, оформлення, представлення.

1.3. Кількість кредитів – 5.

1.4. Кількість годин – 150.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова	
денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	
1-й	
Семестр	
2-й	
Лекції	
6 год.	
Практичні заняття	
26 год.	
Самостійна робота	
118 год.	

1.6. Заплановані результати навчання:

- **Вивчення дисципліни дозволяє отримати**
- знання та розуміння про:
 - структуру наукової статті, тез доповіді, презентації;
 - вимоги до наукових публікацій та презентацій;
 - процес написання статті, етапи підготовки;
 - правила подання наукових статей до фахових журналів та журналів, що входять до міжнародних наукометричних баз;
 - поняття та перелік міжнародних наукометричних баз, пошук та вибір відповідних видань;
 - процес рецензування;
 - наукову етику та моральні принципи, особливості наукової доброчесності;
 - поняття про impact-фактор, H-індекс, показники Source Normalized Impact per Paper (SNIP) та SCImago Journal Rank (SJR);
- уміння вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми наук про Землю державною та іноземними мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних вітчизняних і міжнародних наукових виданнях;
- навички формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема результати теоретичного аналізу, експериментальних досліджень, математичного, картографічного та комп'ютерного моделювання, а також літературні дані;
- навички планувати та виконувати прикладні та/або теоретичні дослідження в предметних галузях наук про Землю та дотичних міждисциплінарних напрямків, критично аналізувати результати власних наукових та/або прикладних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми;
- уміння застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та геоінформаційні системи;
- уміння розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проекти, які уможливають переоцінку існуючого та створення нового цілісного знання для розв'язання значущих наукових та науково-прикладних задач у науках про Землю і суміжних з ними галузях знань, з дотриманням норм академічної етики і врахуванням соціальних, екологічних, економічних та правових аспектів;
- навички та уміння:
 - фахово підготувати наукову статтю, тези доповіді, презентацію;
 - складати abstracts, анотації, реферати;
 - здійснювати пошук можливостей для публікації, вибір видання для представлення результатів власних досліджень;
 - вести діалог, відстоювати власну думку, сприймати критику; генералізувати інформацію та репрезентативно представляти результати власних досліджень;
 - подати наукову статтю до фахових журналів та журналів, що входять до міжнародних наукометричних баз.

Відповідно до ОНП «Науки про Землю» формування загальних компетентностей: ЗК02. Здатність працювати у міжнародному контексті, а також ініціювати дослідницькоінноваційні проекти та автономно працювати під час їх реалізації; ЗК03. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері наук про Землю на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності; **забезпечення досягнення наступних програмних результатів навчання:** РН02. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні

проблеми наук про Землю державною та іноземними мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних вітчизняних і міжнародних наукових виданнях; **РН06.** Розробляти та досліджувати концептуальні, математичні і комп'ютерні моделі Землі, її геосфер, планет земної групи та процесів, що відбуваються в них, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у Науках про Землю та дотичних міждисциплінарних напрямках.

Відповідно до ОНП «Географія» формування інтегральної, загальних та фахових компетентностей: **ІК** Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері географії, природокористування та регіонального розвитку, застосовувати сучасні методології наукової та педагогічної діяльності, здійснювати власні наукові дослідження, результати яких мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення; **ЗК01.** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; **ЗК02.** Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; **ЗК03.** Здатність працювати у міжнародному контексті; **ЗК04.** Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері географії та з дотичних до неї напрямів на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності; **СК01.** Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у сфері географії та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з географії та суміжних галузей; **СК02.** Здатність застосовувати сучасні методології, методи та інструменти географічних і міждисциплінарних досліджень, цифрові технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та науково-педагогічній діяльності; **СК04.** Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру в сфері географії, природокористування та регіонального розвитку, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень; **СК06.** Здатність інтегрувати знання з різних галузей, застосовувати системний підхід та враховувати технічні, правові, етичні та інші аспекти під час розв'язання наукових і прикладних задач та проведення досліджень.

забезпечення досягнення наступних програмних результатів навчання: **РН01.** Мати сучасні концептуальні знання у сфері географії та на межі галузей знань і спеціальностей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень, отримання нових знань та/або здійснення інновацій; **РН03.** Формулювати і перевіряти гіпотези, використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, експериментальних та/або емпіричних досліджень, наявні літературні дані; **РН07.** Вільно презентувати й обговорювати усно і письмово державною та іноземною мовами з фахівцями та широкою аудиторією результати досліджень, наукові та прикладні проблеми з географії, природокористування та регіонального розвитку, оприлюднювати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних вітчизняних та міжнародних наукових виданнях; **РН08.** Критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми; **РН09.** Розробляти та досліджувати концептуальні та інші моделі процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у сфері географії та дотичних міждисциплінарних напрямках.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1. Підготовка наукових публікацій

Лекція 1. Наукові публікації: класифікації, структура, особливості підготовки. Види наукових статей, вимоги до них. Типова структура наукової статті, сутність окремих складових. Алгоритм та етапи підготовки наукової статті.

Правила складання списку використаних джерел, посилань, оформлення цитат. Поняття про академічний плагіат. Поняття про анотацію й реферат, їх структура та вимоги до складання.

Поняття про наукометричні бази, їх перелік, пошук та вибір видань, які відповідають напрямку досліджень. Поняття про impact-фактор, H-індекс, показники Source Normalized Impact per Paper (SNIP) та SCImago Journal Rank (SJR). Типові правила подання наукових статей до фахових журналів та журналів, що входять до міжнародних наукометричних баз.

Поняття про рецензування.

Поняття про наукову етику та моральні принципи.

Тема 2. Презентація результатів досліджень

Лекція 1. Презентації результатів власних досліджень. Типи презентацій наукових досліджень. Типова структура наукової презентації, сутність окремих складових. Алгоритм та етапи підготовки презентації. Особливості представлення результатів дослідження аудиторії: змістовність та цікавість доповіді, вміння вести діалог, відстоювати власну думку, сприймати критику.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин					
	Денна форма					
	Усього	у тому числі				
		л	п	л	інд	ср
Тема 1. Підготовка наукових публікацій	90	4	20			66
Тема 2. Презентація результатів досліджень	60	2	6			52
Усього годин	150	6	26			118

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Типізації наукових публікацій, вимоги до них. Типова структура наукової статті, сутність окремих складових. Алгоритм та етапи підготовки наукової статті.	6
2	Поняття про академічний плагіат. Поняття про наукову етику та моральні принципи.	4
3	Правила складання списку використаних джерел, посилань, оформлення цитат.	2
4	Поняття про анотацію й реферат, їх структура та вимоги до складання.	2
5	Поняття про наукометричні бази, їх перелік, пошук та вибір видань, які відповідають напрямку досліджень. Поняття про impact-фактор, H-індекс, показники Source Normalized Impact per Paper (SNIP) та SCImago Journal Rank (SJR).	2
6	Типові правила подання наукових статей до фахових журналів та журналів, що входять до міжнародних наукометричних баз. Поняття про рецензування.	2
7	Типи презентацій наукових досліджень. Типова структура наукової презентації, сутність окремих складових. Алгоритм та етапи підготовки презентації.	2
8	Особливості представлення результатів дослідження аудиторії: змістовність та цікавість доповіді, вміння вести діалог, відстоювати власну думку, сприймати критику.	6
<i>Разом</i>		26

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Опрацювання теми: Вимоги ВАК України до статей у фахових виданнях. Структура статей. Зміст складових. Виконання практичних завдань, обговорення на занятті	8
2	Опрацювання теми: «Кодекс честі вченого». Моральні принципи. Концепція етосу науки Р. Мертон. «Етика і наука» Р. Коена Виконання практичних завдань, обговорення на занятті	10
3	Опрацювання теми: Оформлення списку використаних джерел відповідно до вимог ВАК України Виконання практичних завдань, обговорення на занятті	8
4	Опрацювання теми: Оформлення списку використаних джерел відповідно до стандарту АРА Виконання практичних завдань, обговорення на занятті	8
5	Опрацювання теми: Міжнародні наукометричні бази. Пошук українських та світових видань за тематикою дослідження, які входять до міжнародних наукометричних баз Виконання практичних завдань, обговорення на занятті	12
6	Опрацювання теми: Поняття про impact-фактор, H-індекс, показники Source Normalized Impact per Paper (SNIP) та SCImago Journal Rank (SJR). Відповідність видань показникам Виконання практичних завдань, обговорення на занятті	10
7	Опрацювання теми: Пошук та контент-аналіз видань за тематикою досліджень. Реферування статей Виконання практичних завдань, обговорення на занятті	14
8	Підготовка статті відповідно до вимог видань, що входять до міжнародних наукометричних баз (за результатами власних досліджень відповідно до теми дисертаційної роботи), оформлення презентації. Представлення чорнового варіанту статті, презентації та доповідь, обговорення на занятті	48
<i>Разом</i>		<i>118</i>

6. Індивідуальне завдання

Не передбачено

7. Методи навчання

- пояснювально-ілюстративні;
- репродуктивні;
- проблемного викладу;
- частково-пошукові;
- дослідницькі методи.

8. Методи контролю

- усне опитування (індивідуальне, комбіноване, фронтальне), участь в обговоренні та дискусії;
- перевірка практичних робіт;
- тестове опитування та письмовий контроль.

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання											Разом	Залікова робота	Сума
ПЗ 1	ПЗ 2	ПЗ 3	ПЗ 4	ПЗ 5	ПЗ 6	ПЗ 7	ПЗ 8	ПЗ 9	ПЗ 10	ПЗ 11, 12, 13			
2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	40	60	40	100

ПЗ 1, ПЗ 2, ... – практичні заняття

ПЗ 11, 12, 13 – комплексна практична робота

Для допуску до складання підсумкового контролю (заліку, або екзамену) здобувач вищої освіти повинен набрати не менше 20 балів з навчальної дисципліни під час поточного контролю, самостійної роботи.

Критерії оцінювання навчальних досягнень:

Практичні заняття – 2 бали:

- доповіді за темами, робота з практичними завданнями – 1 бали;
- відповіді на запитання, участь у дискусії – 1 бали.

Комплексна практична робота – 40 балів:

- Підготовка статті відповідно до вимог видань, що входять до міжнародних наукометричних баз (за результатами власних досліджень відповідно до теми дисертаційної роботи) – 30 балів:
 - Анотація, ключові слова – 1 бали
 - Обґрунтування теми дослідження – 2 бали
 - Аналіз попередніх досліджень – 5 балів
 - Визначення раніше нерозкритих питань, формулювання мети та дослідницьких завдань – 2 бали
 - Методи та методика дослідження – 3 бали
 - Результати дослідження – 4 бали
 - Висновки та напрями подальших досліджень – 3 бали
 - Список використаних джерел – 2 бали
 - Реферат – 2 бали
- Презентація результатів дослідження – 10 балів
 - Оформлення презентації – 4 балів
 - Доповідь – 3 бали
 - Відповіді на запитання, ведення дискусії – 3 бали

Залікова робота – 40 балів:

- питання, що передбачають розгорнуті відповіді – 4 * 10 балів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	для дворівневої шкали оцінювання
90-100	зараховано
70-89	
50-69	
1-49	не зараховано

10. Рекомендована література:

1. Міністерство освіти і науки України: Підготовка кадрів вищої кваліфікації: Як публікуватися у міжнародних рецензованих виданнях [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/activity/nauka/atestacziya-kadriv-vishhoi-kvalifikacziyi/yak-publikuvatisya-v-mizhnarodnix-recenzovanix-vidanniyax.html>
2. Davis M. Scientific papers and presentations, second edition: navigating scientific communication in today's world / M. Davis. – Academic press, 2004. – 384 p.
3. Day R. How to write and publish a scientific paper, 6th edition / R. Day, B. Gastel. – Greenwood press, 2006. – 320 p.
4. Day R. Scientific english: a guide for scientists and other professionals, 3d edition / R. Day, N. Sakaduskiy – Greenwood, 2011. – 224 p.
5. Hartley J. Academic writing and publishing: a practical handbook/ J. Hartley. – Routledge, 2008. – 208 p.
6. Council of Science Editors. Scientific style and format: the CSE manual for authors, editors, and publishers, 8th edition. – 2014. – 231 p.
7. Swales J. M. and Feak C.B. English in today's research world: a writing guide (Michigan series in English for academic & professional purposes) / J. Swales, C. Feak. – University of Michigan press/ESL, 2000. – 304 p.
8. Malmfors B. Writing and Presenting Scientific Papers, 2nd edition / B. Malmfors, Ph. Garnsworthy, M. Grossman // Nottingham University Press, 2004. – 168 p.
9. Lagendijk A. Survival Guide for Scientists: Writing – Presentation – Email / A. Lagendijk. – Amsterdam University Press, 2008. – 215 p.
10. American heritage dictionary of the English language. 4th ed. Retrieved January 7, 2002, from <http://www.bartleby.com/61>
11. Підготовка матеріалів: приймаючи дослід, перефразуючи та посилаючись на вихідні дослідження: Acknowledging, Paraphrasing, and Quoting Sources The Writing Center, 6171 White Hall, UW-Madison 7. Rev.03/04/03
12. Рейтинги журналів та їх об'єктно-предметні області: SJR website, rank by subject field: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: scimagojr.com/journalrank.php
13. Пошук видань за науками [Електронний ресурс]. – Режим доступу: libguides.com
14. Публікації в SCS журналах: Publish in SCS Journal [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.scsjournal.org
15. Детальна інформація про показники SNIP и SJR [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.journalmetrics.com

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

Цитування: довідкові сайти:

1. ACS Citation [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://pubs.acs.org/doi/pdf/10.1021/bk-2006-STYG.ch014>
2. AMA Citation [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.evansville.edu/libraries/ama.cfm>
3. APA Citation [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://owl.english.purdue.edu/owl/resource/560/1/>
4. ASA Citation [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://owl.english.purdue.edu/owl/resource/583/01/>
5. Basic Legal/ALWD Citation [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.law.cornell.edu/citation/>
6. LSA Citation [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.linguisticsociety.org/resource/unified-style-sheet>

7. MLA Citation [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<https://owl.english.purdue.edu/owl/resource/747/01/>
8. Chicago Citation [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<https://owl.english.purdue.edu/owl/resource/717/01/>
9. Harvard Style Citation [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
http://sydney.edu.au/library/subjects/downloads/citation/Harvard_Complete.pdf
10. Turabian Citation [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
http://www.press.uchicago.edu/books/turabian/turabian_citationguide.html
11. Стили цитування різних наук: Which Citation Style Should You Use? (Based on FIELD/Subject) [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://subjectguides.library.american.edu/c.php?g=175008&p=1154150>
12. Список журналів в Scopus [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<https://www.elsevier.com/journals/title/all>

Поради щодо академічного стилю підготовки статей англійською мовою:

1. Advice on Writing, University of Toronto [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://www.writing.utoronto.ca/advice>
2. Academic Writing, Purdue Online Writing Lab [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<https://owl.english.purdue.edu/owl/section/1/2/>
3. Tips for Writing in North American Colleges: The Basics, Purdue Online Writing Lab [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<https://owl.english.purdue.edu/owl/resource/683/01/>

Відкриті електронні ресурси реферативних баз:

1. Refworks.com (30-day free trial)
2. Endnote.com (30-day free trial)
3. Zotero.com – Totally free (less powerful)
4. Free resources: elibraryusa.state.gov